

Fiscaal advocaat Ineke Koele.

Aftrek schenkingen ANBI's verder afgetopt

De Patagonia revolutie gesmoord (II)

Door: Ineke Koele

28-06-2023

Fiscaliteit

De meeste liberale democratieën kennen aftrek toe aan schenkingen ten behoeve van algemeen nut. Nederland heeft dit echter voor grote donoren uitgebannen. En in de afterparty wordt nu ook de aftrek voor vennootschappen geschrapt, zo blijkt uit een recente brief van staatssecretaris Van Rij aan de Tweede en Eerste kamer.

De aftopping van de giftenaftrek tot € 250.000 houdt de gemoederen al een tijdje bezig. In het DDB magazine van [winter 2022/23](#) schreef ik een zeer kritische polemiek over het ontbreken van een deugdelijke motivering voor deze beperking en de consequentie dat hiermee de ontwikkeling van de z.g. Patagonia revolutie waarbij (belangen in) vennootschappen aan het algemeen nut worden geschonken, wordt gesmoord. Mensen schenken niet aan het algemeen nut als ze feitelijk daarmee 130% van hun schenking kwijt zijn; dat is een onoverkomelijke belemmering voor filantropie.

Orwelliaanse frames

Er zijn Orwelliaanse frames gebruikt om de giftenaftrek af te toppen, terwijl uit het discours in de Eerste Kamer met zoveel woorden blijkt dat de Staatssecretaris zich bewust is van de ‘unspeak’; een poging om iets te zeggen zonder het te zeggen, zonder dat er werkelijk een argument wordt gebruikt en waarmee elke verantwoordelijkheid wordt ontlopen.

Ook blijkt uit de analyse van het parlementair proces dat de beweerdelijke belastingopbrengst nimmer zal worden verworven. Immers, zoals ook staatssecretaris van Rij inziet worden de ‘extreem hoge’ schenkingen nagenoeg altijd gefinancierd uit belangen in een aanmerkelijk belang vennootschap. Er is geen land ter wereld waar een schenking aan een ANBI leidt tot een fictieve winst uit aanmerkelijk belang (bij een schenking van aandelen aan een ANBI) en zonder de compenserende aftrek zullen ondernemers hiervan afzien. Dat is dus niet het aftoppen van een aftrek, maar het daadwerkelijk smoren van schenkingen aan ANBI's; daarmee wordt de civil society ontegenzeggelijk ernstig geschaad.

Op 27 juni heeft Staatssecretaris van Rij een brief gestuurd aan de Tweede en Eerste Kamer in reactie op de motie Essers en motie Otten. Hierin geeft hij aan een wetswijziging voor te bereiden op grond waarvan schenkingen vanuit een vennootschap aan ANBI's kunnen worden gedaan zonder dat deze worden geblokkeerd door belastingheffing over een fictieve dividenduitkering. Daarmee wordt gedeeltelijk recht gedaan aan de bezwaren die ik eerder heb geformuleerd.

Echter, wat ontbreekt is een vrijstelling van winst uit aanmerkelijk belang bij schenkingen van aandelen aan een ANBI. Een ondernemersfamilie kan hiermee nog steeds niet (een belang in) haar bedrijf overdragen aan een ANBI zonder daarover effectief box 2 heffing te betalen over de fictieve winst die daarbij wordt opgeroepen.

Misleiding in plaats van motivering

Ook meent de Staatssecretaris dat hij hiermee zodanig het geven aan ANBI's stimuleert, dat het gerechtvaardigd is om de huidige giftenaftrek in de vennootschapsbelasting (die in 2012 al ernstig versoberd is tot een maximum van € 100.000 of 50% van de winst) geheel af te schaffen. Dit leidt juist wél tot een daadwerkelijke opbrengst voor de schatkist, kennelijk van € 76 miljoen structureel^[1]. Dat weet van Rij ook, maar hij brengt het alsof hiermee belastingopbrengst wordt gederfd; daarmee is wederom geen motivering gegeven voor deze verdere versobering.

Een goed functionerende maatschappij en civil society verlangt op zijn minst een fiscaal neutrale behandeling. De meeste liberale democratieën kennen (al dan niet tot een bepaald percentage van het inkomen, nimmer een vast bedrag) aftrek toe aan schenkingen ten behoeve van het algemeen nut. Zelfs na deze wijzigingen heeft Nederland dit echter voor grotere schenkers uitgebannen en in de afterparty wordt nu ook de aftrek voor vennootschappen geschrapt.

Het is belangrijk onder ogen te zien dat het frame van stimulering een overduidelijke *doublespeak* is, een misleidende formulering waarbij de parlementsleden de illusie wordt voorgehouden dat de overheid zelfs nog € 25 miljoen toelegt op deze geste; niets is minder waar!

Mr. Dr. A. Koele is fiscaal advocaat en verbonden aan Koele Tax & Legal Perspecta.

Lees meer:

<https://www.koeletaxlegal.com/publicaties/anbi-s-in-the-roaring-twenties-de-strijd-om-de-macht>
<https://www.koeletaxlegal.com/publicaties/excessief-schenken-aan-anbi-s-de-patagonia-revolutie-gesmoord-ftv-december-2022>) [1] Volgens de Staatssecretaris wordt per saldo € 26 miljoen belasting gederfd, terwijl zonder deze maatregel er structureel € 50 miljoen zou worden bespaard na een ingroeiperiode; het verschil bedraagt € 76 miljoen. In werkelijkheid wordt die € 50 miljoen niet bespaard en is de echte besparing in de vennootschapsbelasting € 76 miljoen.

Over de auteurs

Mr. dr. Ineke Koele behoort vanaf het begin tot het corps Experts van De Dikke Blauwe. En daar zijn we trots op: Koele behoort tot het kleine elite-klasje van internationaal zeer gerenommeerde fiscaal juristen en in legt in haar geïntegreerde praktijk een juridische, fiscale en strategische focus op advisering voor vermogende private cliënt en nonprofits. Haar analytisch vermogen en scherpe pen geven haar artikelen en commentaren een grote diepgang. Het is daarom niet verwonderlijk dat Koeles bijdragen in DDB soms ook doordringen tot koepelbestuurders, beleidsmakers en politiek, zoals onlangs gebeurde toen VVD-kamerlid Helma Lodders in een algemeen overleg over de giftenaftrek aan staatssecretaris Menno Snel vroeg of deze 'ook kennis had genomen van de publicaties in De Dikke Blauwe, onder anderen van DDB's Expert mr. dr. Ineke Koele.'